

Ελισάβετ ΜΠΕΣΙΛΑ-ΜΑΚΡΙΔΗ, Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου, Δικηγόρος: Το Δικαίωμα της Αναφοράς στις Αρχές και ο Συνήγορος του Πολίτη. Θεσσαλονίκη, 1998, σ. 245.

Η μονογραφία ασχολείται με το δικαίωμα της αναφοράς στις Αρχές και το νέο θεσμό του Συνήγορου του Πολίτη. Αποτελείται από τρία μέρη.

Το πρώτο μέρος (σ. 17-48) εξετάζει το δικαίωμα της αναφοράς στην αλλοδαπή. Διχρείται σε επτά παραγράφους στις οποίες εξετάζεται αντίστοιχα το δικαίωμα της αναφοράς στην Αγγλία, στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, στην Γαλλία, και στην Γερμανία ενώ η παράγραφος 5 (σ.31-39) εξετάζει την Επιτροπή Αναφορών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Στην παράγραφο 6 (σ.40-43) εξετάζεται το δικαίωμα της αναφοράς σε άλλα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, συγκεκριμένα, στην Αυστρία, στην Ελβετία, στο Βέλγιο, στην Ισπανία, στο Λουξεμβούργο, στην Ολλανδία και στην Πορτογαλία. Η παράγραφος 7 (σ.44-48) ασχολείται με την διεθνή προστασία του δικαιώματος της αναφοράς και ιδίως με τις διατάξεις του άρθρου 25 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Αντικείμενο του δεύτερου μέρους (σ.49-104) είναι το δικαίωμα της αναφοράς στην Ελλάδα. Αποτελείται από δύο κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο (σ.49-83) ασχολείται με την ιστορία της συνταγματικής και νομοθετικής ρύθμισης του δικαιώματος και εκτίθεται η ρύθμιση του δικαιώματος από όλα τα επαναστατικά και μετεπαναστατικά Συντάγματα και παρατίθενται ιδίως και οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες του ισχύοντος Συντάγματος. Στο κεφάλαιο αυτό (σ. 70-83) εκτίθεται η ρύθμιση αντίστοιχα του προϊσχύσαντος Ν. 149/1914 «περί της εις απάντησιν υποχρεώσεως των δημοσίων αρχών επί των υποβαλλομένων αυταίς αναφορών και του ισχύοντος Ν.Δ. 796/1971 «περί της ασκήσεως του κατά το άρθρον 20 (άρθρο 10 του Συντ. του 1975) δικαιώματος του αναφέρεσθαι».

Το δεύτερο κεφάλαιο (σ. 84-104) ασχολείται με την ερμηνεία του ισχύοντος δικαιώματος. Εξετάζεται η νομική φύση του δικαιώματος της αναφοράς, οι φορείς και οι αποδέκτες, το περιεχόμενο και οι περιορισμοί του δικαιώματος.

Αντικείμενο του τρίτου μέρους (σ. 105-185) είναι ο θεσμός του Συνήγορου του Πολίτη στα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην Ελλάδα. Αυτό αποτελείται από δύο κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο (σ.107-154) πραγματεύεται διεξοδικά το σκανδιναβικό πρότυπο του Ombudsman, τον Κοινοβουλευτικό Επίτροπο Διοίκησης στην Μεγάλη Βρετανία, τον Επίτροπο Διοίκησης στην Γαλλία, την Επιτροπή Αναφορών της Γερμανικής Βουλής, που προβλέπει το άρθρο 45 του Θεμελιώδους Νόμου της Βόννης, τον Διαμεσολαβητή στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τον θεσμό του Ombudsman στο Βέλγιο, στην Ιρλανδία, στην Ισπανία, στο Λουξεμβούργο και στην Πορτογαλία.

Το δεύτερο κεφάλαιο (σ.155-189) ασχολείται με το θεσμό του Συνήγορου του Πολίτη στην Ελλάδα. Αυτό ασχολείται με τη ρύθμιση του θεσμού από το Ν. 1477/1997 «Ο Συνήγορος του Πολίτη και το Σώμα Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης». Ειδικότερα, εξετάζονται εκτενώς οι λόγοι θεσμοθέτησης του Συνήγορου του Πολίτη, η νομική φύση, η εκλογή, η αποστολή και οι αρμοδιότητες αυτού, καθώς και η ερευνη-

Κωνσταντίνος ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Καθηγητής Τμ. Αστ. και Περιφ. Ανάπτ. Π.Π.Κ.Π.Ε.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Περίληπτικές σημειώσεις εκ σειράς παραδόσεων

Τεύχος Α'

Επιμελέϊα

Β. Δ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ

Δρ. Π.Π.Κ.Π.Ε., M. Sc. Reg. Dev.

Αθήναι, 1995

τική διαδικασία, το αποτέλεσμα της έρευνας - κυρώσεις και οι ειδικοί επιστήμονες και η Γραμματεία. Στο κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνονται τα συμπεράσματα της μελέτης. Επισημαίνεται, ότι το δικαίωμα της αναφοράς είναι ιδιαίτερα σημαντικό στις περιπτώσεις, που δεν προβλέπονται ή δεν είναι πλέον παραδεκτές τυπικές προσφυγές και ότι το εν λόγω δικαίωμα ακριβώς για το λόγο αυτό κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα ως ανθρωπινό δικαίωμα· ότι ο έλεγχος, που ασκείται από την ίδια την διοίκηση (διοικητικός αυτό-έλεγχος), ο δικαστικός και ο κοινοβουλευτικός έλεγχος δεν είναι επαρκείς για την προστασία του πολίτη από την κακοδιοίκηση· ότι είναι αναγκαία η θεσμοθέτηση ειδικών ελεγκτικών σωμάτων, όσο το δυνατόν πιο ανεξάρτητων από την διοίκηση, τα οποία θα μπορούν να ελέγχουν και να πετυχαίνουν σύντομα και χωρίς δαπανηρές διαδικασίες για τον πολίτη την επίλυση των προβλημάτων του· ότι ο Συνήγορος του Πολίτη, ως νέος μεταρρυθμιστικός φορέας μπορεί να έχει τη βάση του στην κοινωνία των πολιτών και όχι στον στενό κρατικό-κομματικό χώρο, γιατί διαφορετικά κινδυνεύει να μετατραπεί σ' έναν επί πλέον παρασιτικό οργανισμό της δημόσιας διοίκησης· και ότι στα πλαίσια της συζητούμενης αναθεώρησης του Συντάγματος, θα πρέπει να προβλεφθεί η εκλογή του Συνήγορου του Πολίτη με αυξημένη πλειοψηφία από την Βουλή για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας και του κύρους του.

Η μελέτη περιλαμβάνει ένα παράρτημα (σ.191-235), στο οποίο παρατίθενται τα ελληνικά νομοθετήματα για την άσκηση του δικαιώματος της αναφοράς και τον Συνήγορο του Πολίτη, οι διατάξεις της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, που αφορούν τον Διαμεσολαβητή της και ο νόμος της Κύπρου για τον Επίτροπο Διοίκησης.

Πρόκειται για μία πολύ αξιόλογη επιστημονική μονογραφία, που αποτελεί μία σημαντική συμβολή στο ελληνικό και Συγκριτικό Συνταγματικό και Διοικητικό Δίκαιο και επισημαίνεται με έμφαση, ότι για πρώτη φορά εξετάζεται συστηματικά και συγκριτικά το δικαίωμα της αναφοράς και ο θεσμός του Συνήγορου του Πολίτη. Η παράλληλη εξέταση των δύο θεμάτων του Δημόσιου Δικαίου είναι εύστοχη, γιατί ο Συνήγορος του Πολίτη εξετάζει κατ' αρχήν αναφορές, που αφορούν στην δημόσια διοίκηση. Η εξέταση των θεμάτων αυτών γίνεται κατά τρόπο μεθοδικό, επιτυχή και συστηματικό.

Καθηγητής Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ